

Sudbine talijanskih skladatelja i orguljaša

Darko Kristović, Darko Breitenfeld, Ankica Akrap, Dominik Juran, Biserka Majstorović

TOMASO ALBINONI
(1671. – 1751.)

Talijanski je skladatelj o čijem životu znamo prilično malo. Najstariji je sin bogata venecijanskog trgovca papi-

rom, i to mu je pomoglo da u odrasloj dobi bude potpuno financijski neovisan. Isprva se iz zadovoljstva i amaterski bavio učenjem pjevanja i napose violinom. Sebe je smatrao amaterskim glazbenikom. Kasnije se posvetio skladanju te je prešao u profesionalne glazbenike. Skladao je opere, ali se posebno istaknuo kao instrumentalni skladatelj. Smatraju ga najznačajnijim skladateljem tog usmjerenja i najproduktivnijim skladateljem violinskih koncerata pri kraju razdoblja venecijanskog baroka. U početku se je pokušavao baviti i skladanjem crkvene glazbe, ali bez većeg uspjeha. Skladao je

kantate, opere, instrumentalne sonate i koncerte. Opere su mu bile poznate u cijeloj Italiji. Premda su bile vrlo originalne, danas su jedva poznate.

G. 1705. oženio se je sopranisticom Margheritom Rimandi, s kojom je imao šestero djece. Stareći, sve manje sklada te se deset godina prije smrti povlači iz javnih djelatnosti. Zadnje je dvije godine života bio potpuno vezan uz krevet te se smatra da je u svojoj 80. godini umro od teške kronične bolesti, praćene općim slabljenjem organizma. Zaokružio je potpuno svoj stvaralački opus.

ADRIANO BANCHIERI
(1568. – 1634.)

Talijanski je skladatelj, orguljaš te glazbeni teoretičar i pisac u razdoblju kasne renesanse i ranog baroka. Rođen je i umro u Bologni. Isprva je studirao književnost i filozofiju, a tek kasnije glazbu. G. 1587. stupio je u benediktinski red i dobio redovničko ime Adriano (svjetovno mu je ime bilo Tommaso). Od svoje 26. godine djeluje kao crkveni orguljaš u olivetanskom samostanu kraj Bologne, gdje je djelovao do smrti i kao profesor i opat. Tu je osnovao i vodio glazbenu školu, koja je

postala glasovita zbog praktičnih pedagoških metoda.

Napisao je i niz traktata i liturgičkih glazbeno-teoretskih priručnika za svoje pitomce. Na području glazbe se je istaknuo u skladanju moteta, madrigalskih komedija, za koje je sam pisao libreta te orguljaške glazbe. Objavio je niz orguljskih djela, pod nazivom *l'Organo suonarino*. Bio je slaba zdravlja te je umro u 66. godini života, od moždanog udara.

EMILIO DE CAVALIERI
(1550. – 1602.)

Talijanski je skladatelj i diplomat. Potiče iz velikaške rimske obitelji s mnogo umjetničkih sklonosti. Zarena se uz ostalo obrazovanje zanimao i za glazbu. Organizirao je korizmene glazbene priredbe u Rimu, a kasnije i na toskanskom dvoru u Firenci. Skladao je glazbu za intermedije prigodom svadbenih svečanosti u Firenci i scenske pastore. Djeluje nakon toga opet u svom rodnom gradu Rimu te

je jedan od najznačajnijih skladatelja preteče opere, odnosno oratorija.

Osobito se istaknuo u diplomatskoj službi, napose u okviru izbora pojedinih kardinala za papinsku službu. Vodio je izrazito dinamičan život, opterećujući se s više strana. Umro je u srednjim godinama (52. g.), akutno bolestan, ne dovršivši svoj stvaralački opus.

GIROLAMO FRESCOBALDI
(1583. – 1643.)

Talijanski je skladatelj i orguljaš, jedan od najvažnijih skladatelja za instrumente s tipkama. Zbog iznimne glazbene nadarenosti smatran je čudom od djeteta. Glazbenu naobrazbu stjecao je u svom rodnom gradu Ferrari, a učitelj mu je bio Luzzasco Luzzaschi. Istaknuo se je u skladanju, napose madrigala. Djelovao je uglavnom kao orguljaš, pedagog i skladatelj europske reputacije. Bio je nazivan »talijanskim Bachom«. Na njegov su rad utjecali brojni skladatelji, između ostalih Johann Jakob

Froberger, Johann Sebastian Bach i Henry Purcell.

Najpoznatija djela za orgulje nalaze se u proslavljenoj knjižici – kolekciji *Fiori musicali* (1635.), koja je poslužila kao prototip za kontrapunkt sve do kasnog 19. st. Kasniji dio svog života bio je vezan uglavnom samo za Italiju. Bio je usko usmjeren prema svom skladateljskom i orguljaškom djelovanju, koje je na svoj osebujan način prenosio i na mlade. Umro je u 60. godini, nakon desetodnevne »maligne vrućice«, zaokruživši samo djelomično svoj stvaralački opus.

GIOVANNI GABRIELI
(c. 1554./1557. – 1612.)

Talijanski je skladatelj i orguljaš, nećak također poznatog skladatelja i orguljaša Andree Gabrielija. Bio je jedan od najistaknutijih glazbenika tog vremena. Svog strica naslijedio je na mjestu orguljaša crkve sv. Marka u Veneciji, istaknuo se je kao virtuoz na orguljama. Skladao je sakralnu glazbu, i to vokalnu i instrumentalnu. Djelovao je i u Srednjoj Europi te je vjerojatno bio pod utjecajem (vjerojatno i učenik) Orlanda di Lassa.

Gabrieli se smatra najistaknutijim predstavnikom venecijske škole u skladanju u razdoblju visoke renesanse, tj. prijelaza renesanse u barok. Poznati su njegovi zborovi, ali istaknutiji je na području instrumentalne glazbe, napose za orgulje. Od 1606. boluje od bubrežnog kamenca te je i umro od posljedica te bolesti, u 57. g. života, ne završivši svoj stvaralački opus. Bio je dosta ograničen u djelovanju zbog bubrežne bolesti tijekom zadnjih nekoliko godina života.

GIOVANNI PIERLUIGI DA PALESTRINA (1525./6. – 1594.)

Talijanski je renesansni orguljaš i skladatelj. Bio je najpoznatiji predstavnik rimske skladateljske škole 16. st. Imao je ogroman utjecaj na razvoj katoličke crkvene glazbe, posebno renesansne polifonije. Vjerojatno potječe iz gradića Palestrine, pa se po tome, zapravo, najčešće i naziva, iako mu je pravo prezime Pierluigi. Rođen je u obitelji malih zemljoposjednika te od toga potječe kasnija skrbnost i smisao za tekunijarnu stranu svoga poziva. Od njegove dvanaeste godine zatječe-mo ga kao pitomca dječjačkog zbora u rimskoj crkvi. Po završetku orguljaške naobrazbe vratio se u Palestrinu, gdje je radio kao orguljaš i glazbeno-vokal-

ni pedagog. S 22 godine se financijski povoljno oženio. Sklon je bio obiteljskom životu i brižan prema obitelji. Imao je tri sina, od kojih su dva umrla prije njega. Kad je palestrinski kardinal postao rimskim papom, prelazi iz Palestrine u Rim te naizmjenice vodi zborove, odnosno djeluje kao kapelnik u svim najpoznatijim rimskim crkvama. Na kraju je radio kao kapelnik rimske bazilike sv. Petra. Prije kraja života se je, izgleda, namjeravao povući u svoje rodno mjesto, a to vjerojatno radi bolesti nije uspio.

Iako je nakon smrti prve žene izrazito patio te se odlučio zarediti, uskoro je nakon godinu dana pretegnuo njegov praktički svjetovni duh te se ponovno oženio, bogatom i mladom udovicom. Misli su mu stalno bile usmjerene na stvaralaštvo te je ogroman novac uložio u publiciranje – tiskanje vlastitih skladanih djela. Skladao je niz misa i moteta. Na njegov je poticaj došlo do revidiranja gregorijanskog korala tijekom i nakon Tridentskog sabora. Usavršavao je polifoni slog, usavršivši samostalnost melodijskih crta. Smatran je najvećim glazbenikom svoga vremena, uz Josquina Des Présa i Orlanda di Lassa. Bio

je jedan od najznačajnijih glazbenika i skladatelja tog razdoblja i rado se služio zaštitom značajnih bogatih mece-na. Bio je i u službi poznatog kardinala d'Estea. Po prirodi je bio druželjubitiv i obiteljski čovjek te je uživao u kučnoj atmosferi. Poslovno je bio sklon tražiti pretjerane novčane naknade, pa je zbog toga i niz njegovih poslovnih angažmana propao, jer se često previsoko novčano cijenio, praktički precjenjivao. Doživio je i niz obiteljskih trauma. Tijekom pošasti gripe ili kuge izgubio je dva sina te ženu 1580. godine. Osobito teško je obolio 1578., a dvije godine poslije se jedva izvukao nakon ženine smrti. Patio je radi nezdrave klime u Rimu te se htio preseliti u svoju provinciju i rodno mjesto.

Volio je novac zaraditi, ali i trošiti, te je imao nešto komercijalno i oportunistički u sebi, iako u isti čas i spiritualno i mistično.

Godinu dana prije smrti namjeravao se povući u miran život, možda i radi lošijeg zdravlja, iako se to nije moglo jasno primijetiti. Naglo je obolio iz pune aktivnosti te je nakon kraće bolesti umro nakon nekoliko dana, u 69. g. života.

DOMENICO SCARLATTI
(1685. – 1757.)

Veliki talijanski skladatelj i sin poznatog oca Alessandra, koji je također bio skladatelj. Bio je briljantan orguljaš i čembalist. Postupno je razvio virtuoznu čembalističku tehniku i utjecao na mnoge klavirske skladatelje, osobito u Španjolskoj i Engleskoj. Prema mišljenju suvremenika, jedino je Händel mogao svirati ta oba instrumenta bolje od njega. Skladao je velik opus djela za čembalo, koja su cijunjena i u današnje vrijeme. Iako je postao popularan u domovini, proveo je većinu života na španjolskom i portugalskom

dvoru (imao je ugovor i bio sponzoriran od strane portugalske kraljevine, a u Španjolskoj se je kasnije oženio).

Nekoliko desetljeća proveo je na Pirenejskom poluotoku, osobito u Madridu. Bio je slavan dugo vremena kao jedan od rokoko majstora, ali je zbog svoje opsesije kockanjem kraj života proživio u bijedi i siromaštvu. Umro je u Madridu, u samostanu. Njegova dob i bolest spriječile su ga da bude produktivniji u zadnjim godinama života, naimbolovao je od debljine i gihta. Pravi uzrok smrti nije do danas poznat.

DOMENICO ZIPOLI
(1688. – 1726.)

Talijanski orguljaš i skladatelj, rođen je u Pratu, pokraj Firence, gdje je stekao osnovnu glazbenu naobrazbu. G. 1707. g., pod patronatom Cosima III., velikog vojvode od Toscanne, bio je učenik orguljaša Giovanija Marije Casinija, a 1708. g. kratko je studirao kod Alessandra Scarlattija, u Napulju. Kasnije odlazi u Rim, kod Bernarda Pasquinija. Bio je vrhunske elegancije, ukusa, određenosti u svojim skladbama, osobito sonatama i oratorijima (*Sv. Antun Padovanski*, 1712., i *Sv. Katarina, djevica i mučenica*, 1714.).

Bio je poznat kao dobar melodičar. Sve te činjenice ukazivale su na vrlo osjetljivu i lomljivu osobnost, fizički i mentalno. Kao introvertirana, osoba bio je duhovno usmjeren. Pridružio se je isusovačkom redu. Tako slab obolio je od tuberkuloze i kada je umro, ostavio je iza sebe velik broj djela, koja su ili zaboravljena ili izgubljena u divljini Južne Amerike, kamo se kao svećenik uputio. Nije imao niti 40 godina kada je umro. Zasiurno je bio vrlo kreativan i talentiran, što se vidi iz njegovih djela.

Miho Demović Rasprave i prilozi iz stare hrvatske glazbene prošlosti

Hommage o 70. obljetnici života

S više od 160 fotografskih priloga i više od 200 stranica notnih priloga ovo djelo predstavlja "dokument" kojim je muzikolog Miho Demović, vjeran vlastitim vizijama i istraživačkim spoznajama o povijesti hrvatske glazbe, obvezao i zadužio kako domaću tako i inozemnu kulturnu javnost da bogati fundus hrvatske glazbene prošlosti proučava, vrednuje i čuva od zaborava.

Format: 22x30 cm, 848 str.
Cijena: 430 kn

Svećenička
pjevačka služba
Euharistijska slavlja
- Vazmeno trodnevlje
Cijena: 55 kn

COMPACT
disc
DIGITAL AUDIO

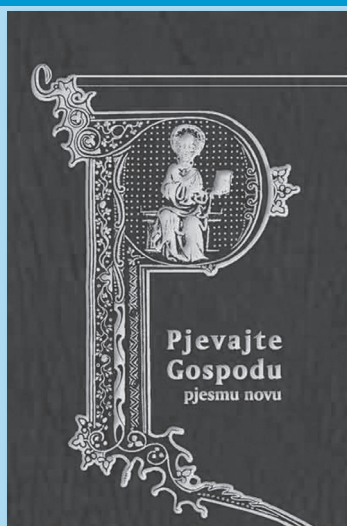
Miroslav Martinjak Orguljska pratnja gregorijanskih napjeva

Gregorijansko pjevanje jedinstveni je repertorij litur-
gijskoga pjevanja Katoličke Crkve rimskog obreda
našao iz liturgije i za liturgiju. Priručnik prof. Martinja-
ka osvjetljava i tumači kako i na koji način orguljama
pratiti široki repertorij gregorijanskog pjevanja.
Priručnik je jedino djelo na hrvatskom govornom
području koje donosi cjeloviti prikaz o načinu prat-
nje gregorijanskog pjevanja, a osobito može pomo-
ći kako svim crkvenim glazbenicima koji djeluju po
župskim zajednicama, prate zborove, svećeničke
napjeve, psalme i slično, tako i svjetovnim glazbeni-
cima koji u svom stvaranju upotrebljavaju modalne
pristupe.

Format: 17x24 cm, opseg: 151 str.
meki uvez; cijena: 60 kn

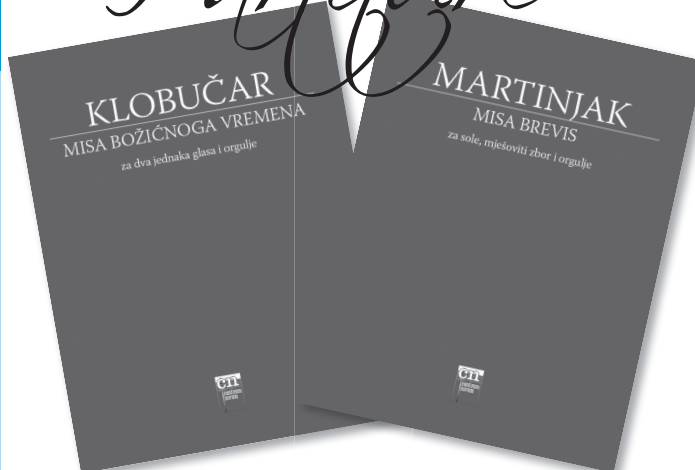
Hrvatska liturgijska pjesmarica

Prošireno i po-
pravljeno izdanje
hrvatske liturgij-
ske pjesmarice iz
1983. godine. Uz
ostalo, donosi i
nove skladbe za
liturgijsku upora-
bu te izbor pjesa-
ma za slavljenje
sakramenata i
blagoslovina.

Format: 12 x 18 cm,
800 str.,
tvrdi uvez,
cijena: 80 kn

Partiture

Format: 23x30 cm
opseg: 20 str.; cijena: 50 kn

Format: 23x30 cm
opseg: 28 str.; cijena: 55 kn

Canticum novum
glazbeni je
projekta Glasa
Koncila i časopisa
za crkvenu glazbu
Sveta Cecilija,
koji ima za cilj
potaknuti pasto-
ralne djelatnike i
njihove voditelje
pjevanja da
počinju vježbati
liturgijske skladbe
i s narodom, i
tako pomalo
obogaćivati reper-
torij vjerničkog
pjevanja.

Uz partituru se po istim cijenama mogu nabaviti i zbornice dionice za pjevače,
pakirane u kompletima od 25 primjeraka.

Bernardica Kraljević Mikulandra

Slavite ga glazbalima zvonkim

Format: 21x30 cm, 116 str.
meki uvez
cijena: 74 kn

Zbirka duhovnih skladbi za dječji zbor glazbene peda-
goginje i zborovođe Bernardice Kraljević Mikulandre
sadrži 21 skladbu koje su nastale iz praktične potrebe
u radu s dječjim pjevačkim zborovima. Namijenjena je
glazbenim pedagogima raznih profila, u glazbenim i
općeobrazovnim školama, kao i voditeljima dječjih cr-
kvenih zborova.

Osobitost su ove zbirke notne partiture duhovne zbor-
ske glazbe namijenjene izvođenju uz instrumentalnu
pratnju na Orffovu instrumentariju, jer takva glazba u
hrvatskome glazbenom izdavaštvu dosad još nije publi-
cirana.

GLAS KONCILA, Kaptol 8, p.p. 216, 10000 Zagreb, Hrvatska
INFORMACIJE I NARUDŽBE: Tel.: 01/4874 315 • Faks: 01/4874 319
E-pošta: prodaja@glas-koncila.hr • www.glas-koncila.hr